

BLOFIZETÉSI ARAK:

Egész évre.....	24 kor.	(12 frt)
Félévre	12 "	(6 ")
Negyedévre	6 "	(3 ")
Egy óra.....	2 "	(1 ")
Egyes szám	8 fillér	(4 kr.)
Vidékre	10 fillér	(5 kr.)

Megjelenik minden nap
korán reggel.

Ünnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT ERDÉLYRÉSZI HIVATALOS LAPJA.

Kolozsvár, 1905.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL

Deák Ferenc-utca 12. szám.

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög ccentiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér megállapodás szerint.

Hétfő, november 13.

A nádor.

Írta: Kossuth Ferencz.

Kolozsvár, nov. 9.

Atyámtól örökölttem azt a meggyőződést, hogy a nemzetek életében azok az institúciók bírnak legnagyobb becsülettel, amelyek egy alkotmányos államban a századok történelméből alakultak ki.

Ezért volt Ő, a mi Mesterünk, oly törhetlen híve a vármegyei intézménynek, hogy neki a parlamentarizmus sem kellett volna, ha ez a minden ízében magyar vármegyei rendszerrel nem lett volna összeegyeztethető.

Ezért állt ellent annak a centralizáló áramlatnak, melyet báró Eötvös képviselt; s ezért volt ellensége a doctrinaire iskolának, melynek világra szóló típusa Thiers volt.

Atyámtól örökölttem e meggyőződést; és mióta haza hozták az ő hamvait azért, hogy a magyar föld porával összevegyüljenek, hazám iránt és az ő emléke iránti kötelességemnek tartottam itthon maradni azért, hogy részt kérjek magamnak abból a küzdelemből, mely századok óta folyik, és nem fog megszűnni, míg győzni nem fogunk — hazajövetelem első perce óta az öröklött meggyőződéshez, a közélet mozzanataiból leszűrődő személyes meggyőződés is kapcsolódott úgy, hogy mélyesen sajnálom minden oly törlést, mely bármikor a régi magyar intézményekből eszközöltetett és talán csakis azért eszközöltetett, mert nem volt rá idő, vagy nem volt rá akarat a kitörölt részt összegegyeztetni a felelős miniszterium fogalmával, vagy más szóval, a modern parlamentarizmussal.

Meglehet, hogy a modern parlamentarizmus doctrinairjei kövel dobálnak meg e felfogásom miatt, de én, az ősmagyar intézménynek, a nádorságnak eltörlését mélysegesen sajnálom.

Nem is törölték azt el 1848-ban a mi dicső őseink akkor, amidőn az utolsó magyar nemes s az első magyar polgár vezetése alatt rálepett az újjászületett magyar nemzet a modern parlamentarizmus nagyon is süppedős terére.

Be kellett következnie az 1867-iki kiegyezésnek azért, hogy a nádori méltóságot kiküszöböljék a magyar jogállam modern fogalmai közül.

Pedig elég ha az 1485-iki ugynevezett nádori törvényt elolvassuk, hogy azonnal belássuk, hogy mennyire hasznos volna nálunk mindenkor és most inkább, mint máskor, a nádori méltóság.

„Quod si quando differentiam, sive discordiam inter rege et regnum oriri forte contingeret, palatinus ex officio debet esse mediator, et se interponere atque illos adhibita omni diligentia, cura, studio et sollicitudine, fideliter componere.“

Mily megbecsülhetetlen kincs volna a hazára nézve, ha ma is élne Budán egy olyan nádor, mint a Ferenc korabeli József főherceg volt; aki most, midőn megoldhatlanul látszó viszály van a király és a nemzet közt, a vizályt: ezt a discordiam inter rege et regnum, elsimítani igyekeznék, kötelessége lévén ex officio interponere: tehát hivatalból közben járni, mint aki debet esse mediator és aki köteles fideliter componere, hűségesen megoldani a válságot.

Ki van ma hivatva, ha válság üt ki, ezt megoldani?

Vajjon a miniszterelnök-e, aki e válságot előidézte? Mily abszurd gondolat lenne ez! Tiszta Istvánban volt is elég érzék az alkotmányosság iránt, hogy azonnal belássuk,

miserint ez a feltevés merő képzelenség.

Vagy talán az a miniszterelnök, a ki úgy kerül a legmagasabb polcra, mint Fejérváry; ő maga ura, királya iránti engedelmességből, de társai úgy, mint Pilátus a credo-ba? A válság megoldása az ő hirtelen kigyuladt csillaguk lehallását jelentené, ezek emberileg nem óhajtják tehát a válság megoldását: figura docet, el is követnek mindent, csak hogy a megoldás meg se kíséreltesék, hanem ellenkezőleg a válság mindinkább kiélesedjék.

Nincs tehát senki az idegen befolyásoktól környezett, kizárólag ellenséges érzelmű faktorokkal érintkező, az országtól állandóan távol lakó uralkodónál, a ki debet esse mediator, közbenjáró kell, hogy legyen, oly mediator, a ki előtt nem zárulhatnak be a királyi lak kapui és olyan, a kit nem lehet csak három percig fogadni, mert debet esse — a törvény mondja ki, hogy debet esse — mediator!

A századok bölcsessége, mely institúciókban nyer kifejezést, nagy áldás minden országra nézve, bármilyen legyen ez ország helyzete.

Kevés ország van a világon, a hol a századok bölcsessége jogállamot alkotó institúciókban szűrődött volna le; alig ismerek többet, mint kettőt: Magyarországot és Angliát.

De míg nálunk az olesó bölcsesség okosabbnak hiszi magát a századok leszűrt bölcsességénél, addig Angliában egész a komikuszáig göröcsösen ragaszkodik mind-ahhoz, a mi hagyomány, még ahhoz is, a mi komikus hagyomány, például ahhoz, hogy a bíró parókat viseljen (mert ő is idő óta így volt) vagy ahhoz, hogy a képviselőház elnöke, „a gyapjuzsákon ülő ur“ legyen (the gentleman on the woolsack), mert sok század előtt nem tudtak másképpen szerezni puha ülést a Speaker-nek, mint úgy, hogy gyapjuzsákat tettek az ő székére.

Ha ma is lenne nádorunk, (és miért ne lehetne egy olyan ma is, a milyen József nádor volt) rég vége lenne a mostani súlyos válságnak s a király rég észre vette volna, hogy zsák-utóba vitték bele tanácsosai, melyben, ha nem vigyáznak, meg fog történni az, hogy vagy a királyi tekintély, melyet a nemzet oszobítani nem akar, vagy az alkotmányosság, melyet pedig a király nem akarhat csonkítani, mert rá esküdtött, nagyobb mérvű sérülést fog szenvedni.

Bár eljőnnének ismét oly békés idők, midőn okulva a multakon, megvizsgálhatná a nemzet, hogy helyes dolog volt-e, bölcs dolog volt-e eltörölni a nádori méltóságot?

— **Erkölcsei pressió** A magas Reichskriegsministerium osztrák kiadásban tudvaleg sem a bölcsesség követ. s. m. a puskaopt nem fedezte fel s adandó alkalommal valószínűleg keresztben viszi a latorját az erdőn. A hajdinát is meg lehetne ásztatni vele s a Manlichert csak azért nem téveszti össze a furulyával, mert a legszegényebb flótás sem bízná rája a hangszert.

Aber pfiffig sind wir doch! Csátákat legfeljebb szemlalommal szemben tudna nyerni, hanem katonát teremt exlexben is. Van benne egy kis parasztlógika, csak az nem tudatik, hogy honnan szorult a kravátlia és sikkája közé. Reichskriegsministerium ur, bármily hihetetlenül tetszik, lélektani motivumokban utazik. Erre vall legutolsó rendelete Sorozni nem lehet. Ha nincs sorozás, nincs kötelező bevonulás. Hát akkor bennfoglalják az öregbakkat. De ez is ketéltű fegyver. Gyarapodik az elkeseredés, halmozódik a gyújtóanyag s ebben a zivatáros világban nem jó, ha a katoná a köpenyge alatt öklöbe szorítja a markát.

Quid tunc? Hát vonuljanak be a sorozatlan újoncok. Kényszeríteni törvény

ellen, karhatalommal nem lehet, hát vegyük elő az erkölcsi pressiót. A hároméves öreg baka nem mehet haza, pedig szeretne és otthon epekedve várják. Am jó, hazamehet, de csak úgy, ha a falujából más vonul be helyette. Fel van adva a lecke. A hazaváró szülők, feleségek, menyasszonyok összeállnak és kapacitálják a bundásjelölteteket. Ha van istened, menj be. Előbb-utóbb úgy is bevisznek. Nem nyersz a halasztással semmit. Csak még nehezebb lesz vénebb korban a szolgálat, a mikor már esládót kell alapítani. Így legalább a Jóska, Pista, Andris hazajöhet és nem szolgál érted — hiába.

És ki mondja, hogy ez a számítás helytelen. Ez az erkölcsi pressió nem marad teljesen eredménytelen s a raffináltan gonosz rendelettel szemben a hatóságoknak ugyancsak rajta kell lenniök, hogy a népet hazafias kötelei irányában kioktassák: A rendelet a törvény megkerülését előzta, am az önkéntes bevonulás hazafias szempontból ép oly bűn, mint a munkások szervezetében a sztrájk törés.

Az E. M. K. E. havi ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, nov. 13.

Tegnap tartotta meg az E. M. K. E. igazgató választmánya rendes havi ülését, gróf Béli Akos elnöklété mellett.

A napirend előtt Pál István apátkanonok üdvözölte gróf Béli Akost; legfelsőbb kitüntetésé alkalmából.

Az elnök részvételt jelentette Bartha Miklós elnök elhunytát és beszámolv a tett intézkedésekről; határozatba ment, hogy emléktét jegyzőkönyvileg megörökítik és arcképét megfestetik. A legközelebbi közgyűlésen pedig emlékbeszédet mondanak az elhunyt felett. Tudomásul vették a Dugonics-társaság részvétirátát, valamint özv. Bartha Miklósnak köszönetet mondanak azért, hogy férje relikviái közül Kossuth Lajos arcképét az egyesületnek ajándékozta.

Tudomásul vették, hogy Sándor József főtákar 6 heti szabadságra távozott; helyettese Merza Lajos kir. tanácsos, főpénztáros.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után, a titkári jelentések következtek.

A következő segélyeket adták ki: Iparművészeti iskolának 850 korona, Szobrász iskolának 600 korona, Ipari segély 140 korona, Segesvári Emke óvónak 407 korona segély.

Áranykúti Emke iskolának 353 korona és külön tanszerekre 21 korona 88 fillér.

Dévai főreáliskolához Körösi Ernő tanulóknak 150 korona ösztöndíj.

Magyarókeri Emke iskolának 183 korona 32 fillér.

Magyarnagysombori iskolának 83 korona 32 fillér.

Vámosudvarhelyi iskolának 133 korona 32 fillér. Dologi kiadásra 132 korona adatott ki.

Szindi unitárius tanítónak 150 koronát;

Kisbesei Emke iskolának 132 korona 50 fillér;

Székeludvarhelyi főreáliskolának 400 korona;

Kisisküllői ref. iskolának 150 korona;

Nagy Sámuel bethlenszentmiklósi isk. igazgatóknak 25 korona jutalom utaltatott ki.

A főpénztári jelentés szerint az egyesület mult havi forgalma 19.722 kor. 72 fillér, amelyből készpénz 13494 korona 78 fillér; átmeneti tétel: 6128 kor. 08 fillér.

A vagyon állása e hónap 278 kor. 79 fillérral növekedett.

A tagsági bennlévő összegek végösszege 76 koronával apadt, így ma az egyesület vagyona 3 millió korona.

Az algyógyi földmives iskola igazgatója megbecsülte az egyesület algyógyi birtokot, amelynek értéke 1.155.269 korona.

A Szász-Grujén létesítendő állami iskola ügye még nincs előkészítve, és ezért az iskola építését a következő évre jegyezték elő.

A gyergyóbékási állami iskola építésének kérdése immár aktuálisá vált, és ezért 4500 korona építési költség, az építés előrehaladásában képest utaltatik ki, Ferenczy Károly főesperes, fiók választmányi elnök kezéhez.

Pap Irma óvónőnek két havi szabadságot engedélyeztek orvosi javaslatra.

Szántó István magyar nagyszombori tanítónak a tanítótestület közgyűlésén való megjelenése céljából 30 korona kiutaltatik.

A kézdívásárhelyi állami iskola szegény tanulói napközi otthonának 100 korona segélyt folyósított.

Az algyógyi ev. ref. segédlelkészi állás javadalmazásához a földmivelésügyi miniszter 200 koronát folyósított.

Az algyógyi iskolában az ingyenes helyekre Rákosi József és Halmágyi József felvételét.

Megerősített az alpestesi és keresedi és Emke népkönyvtár, daloskór alapszabályai és a szokásos felszerelések megküldetnek.

Beregszászi László főkönyvvezető megtekintette az Emke iparcikkek gyártait és azok felülvizsgálata alapján ki-mondatott, hogy a gyárakról a hazai ipar pártolása céljából, több ezer röpirat készíttessék és szétosztassák.

Egyben pedig a fővárosi lapokat felkérlik, hogy állandó rovatot tartsanak a hazai ipar pártolás eszméjének gyakorlatilag való keresztülvitele érdekében.

Jelentés megnyugtatólag szolgál, mert így megállapították, hogy az Emke iparcikkek mind kiváló gyártmányok.

Az ülés ezzel véget ért. Jelen voltak: Nagy Károly, dr. Hal-ler Károly, Bartók György, Hóry Béla, Merza Lajos előadó; Márky Sándor, Merza Gyula, dr. Weisz József, Ferenczy József, Pál István és Koleszár Lajos Bánffy-Hunyad.

Kimentettek kimaradásukat: Szekula Akos és Kuszko István.

Kérjük előfizetőinket, kiknek előfizetési díja október hó végével lejárt, szíveskedjenek idejekorán megújítani, hogy az „Ujság“ küldésében fönnakadás ne történjen.

Az „Ujság“ előfizetési díja:

November óra.... 2.— kor.

Nov.—Decz. .... 4.— kor.

Hirdetéseket legelőnyösebb az „Ujság“ban közölni.

UJDONSÁGOK.

Egy kómius tanulmányt.

A helyettes polgármester Szegeden.

Kolozsvár, nov. 13.

Egyik szegedi lapban olvassuk a következőket:

Szegednek ma vendége volt kincses Kolozsvár városából. Fekete Nagy Béla kolozsvári helyettes polgármester látogatott el hozzánk azzal a szándékkal, hogy tanulmányozza az itteni sertés-konzumvásárt. A szegedi sertés-konzumvásár ügyével már annyit foglalkozott a törvényhatóság és a sajtó, hogy annak a híre eljutott Kolozsvárig is, és most, a mikor Kolozsváron is sertés-konzumvásárt akarnak létesíteni, csak természetes, hogy a mi hasonló intézményünket akarják tanulmányozni. Fekete Nagy Béla nagy ambícióval hozzá is fogott a munkához és ma bekopogtatott dr. Lázár György polgármesterhez, hogy tanulmányutjához utbaigazítsát kérjen. A kolozsvári vendég és a polgármester beszélgetéséből ekkor érdekes jelenet fejlődött:

— Arra kérem tehát polgármestere ur, szíveskedjék engem a szegedi sertés-konzumvásárral megismertetni — fejezte be bemutatkozását a kolozsvári vendég.

— Nagy készséggel kolléga ur — válaszolta a polgármester — csak szíveskedjék megmondani, hogy mikorra tervezői a tanulmányozást.

— Lehetőleg még ma szeretném megtekinteni, mert otthon, Kolozsváron sürögösen várják a jelentésemet.

— Még ma? — döböt meg a polgármester — az teljes lehetetlenség. Egy kis haladékok kérek, különben nem lehetek szolgálatára.

— Kérem polgármester ur, hát mondjuk, hogy holnap.

— Holnap nem lehet. Nagyobb terminust kérek.

— Hát akkor Ön mondja meg nagyszágos uram, hogy mikor lehetek szerencsés megtekinteni a konzumvásárt.

— Öszinte leszek polgármester ur és nem akarom Önt sokáig várakoztatni. Ön azonnal tanulmányozhatja a sertés-konzumvásárt, míhlyt ez az intézményünk létesül.

A kolozsvári vendég most átvette a megdöbbenés szerepét.

Ho-o-gyan? Hát Szegeden nincs sertés-konzumvásár?

— Nincs.

— De hiszen mi azt olvastuk Kolozsváron, hogy van.

A kolozsvári vendég egy pohár vizet kért ivott, aztán megtörülte a homlokát és folytatta:

— Tehát mégis van?

— A legnagyobb sajnálatomra nem szolgálhatok vele.

— De hiszen azt tetszett mondani hogy van... azaz hogy nincs, szóval, hogy... kezdem nem érteni a dolgot.

— Pedig nagyon egyszerű. Mi a sertés-konzumvásárt csakugyan megalkotuk, de csak papírosan, valóságban pedig még hátra van a megoldás.

A kolozsvári helyettes polgármester tanulmányutja ezzel befejeződött. De hogy ne veszszen kárba egészen az utja, elbeszélte a kolozsvári főispáni installáció eseményeit.

— **(A tüzőltök gyűlése.)** A kolozsvári önkén es tüzőltök-egylet tegnap délelőtt 10 órakor a városához kistermében tartotta meg évi rendes gyűlését, melyen dr. Dobál Antal ügyvéd, az egyesület alelnöke elnökölt. Az elnök megnyitva az ülést, örömmel üdvözli a megjelent tagokat és felkéri Körösi József parancsnok segédtséget, hogy a választmánynak évi jelentését a beteg titkár Kuszko István helyett terjessze elő. Körösi felolvassa a jelentést, melyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott. Szintén jóváhagyólag vette tudomásul az ülés a parancsnokság évi jelentését, melyet Polc Rezső parancsnok terjesztett elő és Gámnán Dezső pénztárnoknak évi jelentését. Ezután terjesztették a gyűlés elé jóváhagyás végett a folyó évi költségvetést, melyet szintén magáévá tett a közgyűlés. Történetek még egyes indítványok, úgy, hogy a parancsnoki segédtséget évi tiszteletdíj 360 koronáról 500 koronára emeljék fel, továbbá, hogy a parancsnokok a színházban és tüzeseteknél egyenruhában jelenjenek meg. Ezen jelentékenyebb indítványoknak jóváhagyásával a közgyűlés fél 12 órakor véget ért.

— **(Elmaradt egyetemi köri gyűlés.)** Az egyetemi körnek tegnapi kitűzött rendkívüli közgyűlése elmaradt. Ugyanis a rektori látamozása a közgyűlési meghívónak tévedésből nem történt meg 48 órával a gyűlés előtt és ezért a Kör respektálván a rektorak eme szokás jogát, a gyűlést nem tartotta meg. Ennek dacára a tagok mintegy háromszázan mégis megjelentek a körben, a hol azután az elmaradt gyűlés helyett, egy nagy monstré küldöttségben jelentek meg Sárpy László köri elnök előtt és nagy óvációban részesítve őt ujalog biztosították teljes bizalmukról és szeretetükről s élesen elítélte az utóbbi időben az elnök ellen irányult amamozgalmat, mely egyeseknek személyes hűségéből fakadt. Biztosították az elnököt egyzersmind arról is, hogy a legteljesebb szolidaritásban vannak vele minden körülmények között ama harcban, melyet az ellentáborral szemben kezd meg és örömmel értesült a küldöttség arról is, hogy a tisztviselők

és sok választmányi tag elhagyta helyét, mert a legnagyobb ellenségeskedést és széthúzást ezek okozták. Elhatározta egyszerűsíteni a küldöttséget azt is, hogy a napokban a rektor előtt is fel fogja tártani a szemellenmozgalmat céljait, eszközeit.

(Lövöldöző tolvaj.) Kolozsvárt nagyra szállottak lettek az utolsó időkben a közbiztonsági állapotok. A lopások, rablások és egyéb hasonló bűncselekmények napirányban vannak. Ilyen esetet tárgyalt tegnap a kolozsvári kir. törvényszék büntető tanácsa is. Ez év június 17-én éjjel történt, hogy két közrendőr Gábor József és Szabó János őrzés alatt teljesítve, a a Föld utcában haladt. A nagy sötétség és szembeeső eső dacára észrevettek az utca kanyarulatánál egy sietve rohánáló alakot, ki tele zsákokat cipel a hátán. A rendőrök felhívták a gyanús alak s igazolására szólították fel. Az alak abelgett, hogy megállt volna, futásnak eredt, a mi még gyanúsabbnak tűnt fel a rendőrök előtt. Utána rohantak, mire a gyanús ismeretlen ledobta magáról nagykabátját, a pakot, hogy könnyebb menekülhessen el a rendőrök elől. Azok azonban nyomába jutottak mégis s ekkor az ismeretlen átgrott egy kerítésen s annak árnyékából rá tüzelt a rendőrökre. A golyók pár centiméternyire szivottak el a rendőrök feje fölött, így kárt nem tettek bennük. — Az ismeretlen ezután belevetette magát a Szamos vízébe s elújt a rendőrök szeme elől, kik nem folytatták tovább az üldözést, mert a nagy sötétség miatt amugy sem járt volna eredményre. Felszedték a zsákokat, meg a kabátot s ezzel a zsákmánnyal beállították az inspekción szobába, hol a rejlő zsákokból egy megfoltot tyúk s fosztó szerszámok kerültek elő. Másnap Soó József és Vezér József detektívek megindították a nyomozatot. Pár napi munka után sikerült egy embert találni, kire több körülmény ellene vallott. Ez ember Hegri Károly kárpitos, kinél házkutatást tartottak s ekkor több gyanús jelet fedeztek fel, amiből a tetlegességre lehetett következtetni. E bizonyítékok alapján aztán Hegri Károlyt vád alá helyezték lopás és hatóság elleni erőszak büntetése miatt. A kir. törvényszék tegnap tartott az ügyben fő tárgyalást. Előnkölt Bodor László táblabíró, szavazóbírók Szalé János és Horváth István voltak, jegyzett Kazinczy Béla törv. jegyző, a vádot dr. Jeney Aladár képviselte, a védelmet dr. Gál Arthur ügyvédje látta el. A bíróság kihallgatta a rendőröket, azok csak körülbelül ismerték fel benne az éjszakai tolvajt. Kihallgatta a bíróság a nyomozó detektíveket és Balogh Árpád puskaművesét, ki az — **(Ünneplés közgyűlés.)** A Szent Imre egyesület e hó 15-én, délután 6 órakor a rom. kath. főgimnázium termében ünneplés közgyűlést tart, melyen Beldi Judith zongorajátéka, Réti Rózsika felolvasása és dr. Forray András gondolkajátéka képezik a műsor kiemelendőbb pontjait.

véleményezte, hogy a beszédét revolver nem vízben rozsdásodott meg. A detektívek és Király József munkás terhelő vallomást tettek. A bíróság e csekély bizonyíték mellett dr. Gál Arthur hatóság jogi érvekben gazdag beszéde után felmentette a vádlottat. Az ítélet jogerős. — **(Tea-estély.)** Rendkívül jól sikerült teaestélyt tartott a munkás delegáció saját alapjának a javára. A teaestélyen Gárdos Mariska tartott felolvasást a szociálistákról. A teaestély a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákban ért véget.

Táviratok

Az egyetemi ifjak ügye.

Budapest, nov. 13.

Az egyetemi ifjuság ma d. e. 11 órakor a Sas-szálló termében dr. Kovács J. István elnöklété alatt népes értekezletet tartott. A Szózat elnevezésű elnöklété után Meihával szolidaritást vállaló nyilatkozatot írnak alá. Melha, kit megjelenésekor zajos éljenzéssel fogadnak, kimondja, hogy ténykedésében sohasem volt turbulencia avagy nemtelen izgatás. Minden tényét a jövő kritikáját számításba véve követte el. Tiltakozik olyan kitétel ellen, a mely az izgatás vádján alapul. A rektorok a fegyelmi szabályzat értelmében meg kell védeni az egyetemi hallgatók becsületét. Azok a hallgatók, kik társaik ellen a csöcseléssel szövegetnek, fejelemlést követnek el. A rektor előtt tisztelteljesen viselkedett, oly hangon beszélt, mint súlyos sérelem miatt megrendült gyermek atyjával szemben. Egész szereplésében mérsékletet tanusított. A rektor a fegyelmi szabálykkal ellenkező feleletet adott neki. Ő az egyetem és a rektor méltóságát akarta megóvni s mert tudta, hogy ily felelettel nem mehet az ifjusághoz, formai szabálysértést követett el, hogy a lényegét megmentsse. Ha van fórum, melyhez apellálhat, bebizonyítja, hogy ő védte az egyetem és a rektor méltóságát és nyugalomát, míg a rektor provokálta a turbulenciát. Ha nem bízik a vele együtt érző ifjuságban, kinek ítélete biztosabb esetleg exponált politikuskéntél Lelkiismerete minden felelettel szemben megnyugtató. Kovács J. István dr. kifejté, hogy Lángnak, kinek politikai ambíciója ellentétben van a rektori méltóság független-

ségével, követnie kellett volna Súly példáját, ki exponált politikus léte nem vállalta el a méltóságot. Az egyetemen történekről az mondja, hogy a rektor pókbendi viselkedése ragadta a művelt ifjuságot ilyen kitorásra. Nem tud bánni az ifjusággal. Elmondja, hogy a rektor őt magához hívatta és felkérte az egyetem békéjének megővására. Ugyanakkor mondta, hogy szívesen lemondana. Ő ezekre hivatkozva a holnapi napilapokban nyílt levelet fog közzétenni a rektorhoz. Kovács László indítványozza, hogy megvételüket fejezzék ki az ugynevezett hivatalos ifjusággal, a kik rektorhoz, miniszterhez járkálnak. Elhatározták, hogy holnap nagy gyűlést tartanak, melyen Melha az egész ifjuságnak elmondja eljárását. Aztán hazafias dalokat énekelve szétoszlottak.

A pécsi nagygyűlés.

Budapest, nov. 13.

Óriási botrány és tüntetésben vonultak be Apponyi és Wlassics Pécsre. Körülbelül 10.000 szocialista állotta körül a pályaudvart, kik a koalíció ellen tüntettek. 11-kor 3 század gyalogos és egy század lovaság érkezett és megtámadta a tömeget, több tüntetőt letartóztattott. 12 kor újabb forrongs tört ki. Szociálisták a keresztény szociálistákat és függetlenségeket megdobálták.

Apponyi kocsiját kövekkel dobálták meg, kocsisa fején megsebesült. Nádor-szálló erkélyéről Apponyi beszélt, elítélte a tüntetőket. Wlassics a kormányt is támadja, ki a gyülekezési jogot megsérti. Barabás a belügyminisztert és kormányt felelősségre vonja. Benyovszky Mőric kitarásra buzdítja a népet és meghívja a dulutáni értekezletre.

Kecskeméti rendkívüli közgyűlésen elhatározzák, hogy Taby beiktatására nézve várakozó álláspontot foglalnak el, esetleges beiktatása ellen tiltakoznak. Taby kinevezés leiratát nem tárgyalják. A debreceni nagygyűlésen mintegy 2000-an jelentek meg. János rejlékes beszél, általános választójogot követelik, de követelik, hogy folytassák a küzdelmet a nemzeti törékvésekért. Határozati javasla-

tot fogadnak el, mely szerint a nemzeti küzdelem úgy vezethet eredményre, ha az ált. választójogot megvalósítják. Erre felkérlik a képviselőházat.

A szociálisták még revolvért is használtak.

Kovács István szabómestert fejbe lötték, életéhez nincs remény.

Délután három órakor a Nádor-szálló előtti téren ötvenezer ember jött össze, melyet katonaság fogott körül.

Apponyi Albert gróf felhívta a polgárságot, hogy a közbeszólásokra ne reagáljanak.

Apponyi beszéde óriási hatású volt. Az óriási tömeg egy hatalmas orkanszerű éljenzésbe tört ki, a mikor befejezte beszédét.

Fejérváry lemondása.

Bécs, nov. 13.

Az éjjel politikai körökben elterjedt hírek szerint a feljegyzés elfogadta Fejérváry lemondását.

Zanácskoszások Bécsben.

Bécs, nov. 13.

Fejérváry, Lányi, Kristóffy, Gautsch, Billandtend miniszterek Goluchowszky külügyminiszter elnökletével közös tanácskozást tartottak, a hadsereg jelvény kérdésében. Fejérváry proponálta, hogy egy szakértőkből álló bizottságot küldjenek ki.

Az orosz forradalom.

Budapest, nov. 13.

Pétervárról jelentik: A cár tegnapi ukája az őslengyel kormányzósgában kihirdette a hadijogot. Pétervár nyugodt. Odessza is csöndes. A külföldiek elhagyták a hajókat, melyekre menekültek. A szent zsinat újabb pártmórlévelben intve a népet nyugalomra.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Téli színház:

Kedd: Makrancos hölgyek. (B. 39. pi ratlan.)
Sz. róda: Zsidónő. (B. 40. páros.)
Csütörtök: Jerikó falai. (1-ször. Bérlet-színlet V. sz.)

Péntek: Jerikó falai (2-ször. B. 41. páratlan.)
Szombat: Jerikó falai (3-ször. B. 42.)
Vasárnap d. u.: Traviata (opera előadás mérsékelt helyárakkal.)
Vasárnap este: Liliom Klári (1-ször. B. 43. páratlan.)

* Az első ifjusági előadás. Tegnap délután volt az első ifjusági előadás, a melyen Kato a József emlékeztetőre „Bánk-bán” került színpadra. Összintén megvalva, ha már e nagy magyar drámaíró emlékeztetőt a színház megszentelni óhajtott, méltóbb lett volna a magyar dramáirodalom e hatalmas alkotását egy esti disz előadás keretében bemutatni.

Az előadás közlőben Kovács Dezső értekezése vezet be és valóban nagyon kényes feladat volt megmagyarázni a páholyokban ülő serdülő leányoknak Bánk-bán tragikumát. Kovács Dezső izlése és tudása megbirkózott e feladattal és érdekes értekezését nagy figyelemmel hallgatta a zsúfolt nézőtér közönsége.

A címszerepet Hidvégi Ernő játszotta nagy és tartalmas sikerrel. Játsozott még a darabban a színház egész személyzete több-kevesebb sikerrel, nagyobb és kisebb megértésével és megértetésével Katona hatalmas szellemének. Este ismét „A csöppség” került színpadra telt ház előtt. A szereplőkről már tegnap elmondottuk véleményünket.

* Farkas Ödön szerződésbontása. Az igazgatóság tudvalevőleg az operaelőadások sikere érdekében a tavasszal megnyerte a színház részére zenei igazgatónak Farkas Ödönt a kolozsvári Zenekonzervatórium igazgatóját. Mint értesülünk az igazgatóság és Farkas Ödön közös megállapodással felbontották a szerződést, a melynek tulajdonképeni oka, hogy Farkas nem találta meg képességei érvényesülésére azt a hatáskört a színháznál, a melyre igényt tartott és tarthatott volna.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, hétfőn október 13-án.
Este 7 órakor rendez helyárakkal:

A Csöppség.

Vígjáték 3 felvonásban.

Kezdeté 7 órakor, vége fél 10 órakor.

Holnap, kedd november 14-én
Makrancos hölgyek.

Felolós szerkesztő

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

Meghívó.

Miután a tegnapi összehívott rendkívüli közgyűlés a megjelent tagok csekély száma folytán határozatképes nem volt, folyó hó 22-én d. u. 5 órakor Ferencz József-út 2. sz. alatti helyiségünkben újabb rendkívüli közgyűlést tartunk, melyre a részjegytulajdonosok ezennel tisztelettel meghívóznak és mely az alapszabályok 58. §-a alapján a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes leend. — Tárgysorozat: Az alapszabályok 11. és 37. §-ának megváltoztatása. Kolozsvárt, 1905. november 13.

Az „Erdélyi Általános Takaré- és Hitel-szövetkezet” igazgatósága

Hirdetések

a legolcsóbb árban GOMBOS FERENCZ könyv-nyomdájában vétrek föl.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget arról értesíteni, hogy eredeti csomagolásban oly valódi

Norvégiai Csukamáj-olajat

heav forgalomba, melyet egy új eljárás szerint, légritkított térből a frissen fogott csukák májából állítanak elő az erre célra berendezett hajókban.

E Gyógy-Csukamáj olaj

nagyban különbözik az árubelől, világos sárga, teljesen íztelen és a lehetőleg saagtalan. **Javulva:** Tüdő-, mell- és gégebetegségek, sörélykór (scrophula) ellen, valamint gyenge egyének, különösen gyermekeknek, mint táplálék és javító.

Ez a **Csukamáj olaj** könnyen felszívódik, ezért gyermekek és a gyenge szervezetűek igen jó táplálék, mert is orvosi autortások, mint a tesi súlyt gyarapítót és vértisztítót legjobban ajánlják.

Egy üveg ára: 1 kor. 20 fillér.

Kapható:

Wolfi gyógyszerár Kolozsvár.

Poloska és mindennemű férgék

tökéletes kiirtása

legjobban elérhető

a formalin kifüstöléssel.

Felvilágosítással szolgál:

Burger Frigyes

gyógyár és illatszertára

Kolozsvár, Mátyás- király-tér 9-10.

(4904)

A haj ápolása.

A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghibesebb bőr-gyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpaképződés. Ezen kellemetlen hajbetegségben szenvedők rendszeren rövid időn belül megkopaszodnak, miután a fejbőr korpa képződés a hajtalajt megakadályozza és a hajgyökereket kiszáradtatja. Számtalan hazai és külföldi orvos ajánlja a **Wellner-Zalán-féle Petrolin hajszerest** és ezekre menő elismerő-levél bizonyítja, hogy néhányszori használat után megszüntet minden hajbetegséget, megátalja az öszülést és a haj újranövését meglepő módon elősegíti. Vásárlásnál a készítőket nevezzék szigorúan figyelni. Kapható Kolozsváron: **Burger Frigyes** drogista és Kovács P. Házi dívat és pipare üzletében. 4601 3-29

VÁLASZSON ÖN

következő számokból, melyek csakis az én főgyűjtődémben kaphatók:

6451	6455	6465	6472	6504	6701	6705	6706	6782	6785	6789	6791	6792	6793	6794	6795	6796	6797	6798	6799	6800	6801	6802	6803	6804	6805	6806	6807	6808	6809	6810	6811	6812	6813	6814	6815	6816	6817	6818	6819	6820	6821	6822	6823	6824	6825	6826	6827	6828	6829	6830	6831	6832	6833	6834	6835	6836	6837	6838	6839	6840	6841	6842	6843	6844	6845	6846	6847	6848	6849	6850	6851	6852	6853	6854	6855	6856	6857	6858	6859	6860	6861	6862	6863	6864	6865	6866	6867	6868	6869	6870	6871	6872	6873	6874	6875	6876	6877	6878	6879	6880	6881	6882	6883	6884	6885	6886	6887	6888	6889	6890	6891	6892	6893	6894	6895	6896	6897	6898	6899	6900	6901	6902	6903	6904	6905	6906	6907	6908	6909	6910	6911	6912	6913	6914	6915	6916	6917	6918	6919	6920	6921	6922	6923	6924	6925	6926	6927	6928	6929	6930	6931	6932	6933	6934	6935	6936	6937	6938	6939	6940	6941	6942	6943	6944	6945	6946	6947	6948	6949	6950	6951	6952	6953	6954	6955	6956	6957	6958	6959	6960	6961	6962	6963	6964	6965	6966	6967	6968	6969	6970	6971	6972	6973	6974	6975	6976	6977	6978	6979	6980	6981	6982	6983	6984	6985	6986	6987	6988	6989	6990	6991	6992	6993	6994	6995	6996	6997	6998	6999	7000
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Eredeti sorsjegyek

egész 12 korona fél 6 korona negyed 3 korona nyolcad 1.50 korona

Megrendeléseit legjobban, ha postautalványon eszközli

Korda és Társa, Budapest, VI., Teréz-körút 50. sz. Gyár-utca 43. sz.